

Menettelylliset määräajat - Romania

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Erityyppiset määräajat, joita sovelletaan siviiliasioita koskevien menettelyjen yhteydessä
- 2 Luettelo päivistä, jotka eivät ole 3. kesäkuuta 1971 annetussa asetuksessa (ETY, EURATOM) N:o 1182/71 tarkoitettuja työpäiviä
- 3 Mitä yleisiä sääntöjä sovelletaan erilaisten siviilimenettelyjen määräaikoihin?
- 4 Kun teko tai virallinen toimi on suoritettava tietyn ajanjakson aikana, milloin ajanjakso alkaa?
- 5 Voiko määräajan kulumisen aloittavaan hetkeen vaikuttaa tai sitä muuttaa se tapa, jolla asiakirjat lähetetään tai annetaan tiedoksi (henkilökohtaisesti haastemiehen välityksellä tai postitse)?
- 6 Kun määräajan kulumisen alku tapahtumasta, lasketaanko määräaikaan mukaan päivä, jona tapahtuma ilmenee?
- 7 Kun määräaika on ilmaistu päivissä, tarkoittaako ilmoitettu päivien lukumäärä kalenteripäiviä vai työpäiviä?
- 8 Entä jos määräaika on ilmaistu viikoissa, kuukausissa tai vuosissa?
- 9 Milloin viikoissa, kuukausissa tai vuosissa ilmaistu määräaika päättyy?
- 10 Jos määräaika päättyy lauantaina, sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, pidennetäänkö sitä seuraavaan työpäivään?
- 11 Onko olemassa tilanteita, joissa määräaika pidennetään? Millä edellytyksillä määräaikaan voi saada pidennyksen?
- 12 Mitä määräaika sovelletaan muutoksenhakuun?
- 13 Voivatko tuomioistuimet muuttaa määräaika, erityisesti paikalletulolle asetettua määräaika, tai asettaa erityisen määräpäivän paikalletuloa varten?
- 14 Jos sellainen asiakirja, joka on osoitettu asuinpaikkansa vuoksi määräajan pidennykseen oikeutetulle asianosaiselle, annetaan tiedoksi hänelle sellaisessa paikassa, jossa asuvilla ei ole oikeutta määräajan pidennykseen, menettääkö kyseinen asianosainen oikeutensa määräajan pidennykseen?
- 15 Mitä seuraamuksia aiheutuu, jos määräaikoja ei noudateta?
- 16 Jos määräaika ylitetään, mitä oikeuskeinoja niitä noudattamatta jättäneillä asianosaisilla on käytettävissään?

1 Erityyppiset määräajat, joita sovelletaan siviiliasioita koskevien menettelyjen yhteydessä

Menettelylliseltä kannalta menettelyn määräaika on yleisesti määriteltynä aikaväli, jonka kuluessa tietyt prosessitoimet on tehtävä tai niiden tekeminen päinvastoin on kielletty. Siihen sovelletaan siviiliprosessilaista annetun lain nro 134/2010, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä (tuli voimaan 15. helmikuuta 2013), 180–186 §:ää.

Kaikki siviiliprosessin puitteissa käytettävät erityyppiset määräajat luokitellaan vahvistamistavan mukaan lakisääteisiksi, oikeudellisiksi tai tavanomaisiksi määräajoiksi (niiden luonteesta riippumatta). Lakisääteisistä määräajoista säädetään nimenomaisesti laissa, ja ne ovat periaatteessa muuttumattomia. Näin ollen tuomari tai osapuolet eivät voi lyhentää tai pidentää niitä (esimerkiksi viiden päivän määräaika haasteen tiedoksi antamista varten). Poikkeuksena laissa sallitaan tiettyjen lakisääteisten määräaikojen pidentäminen tai lyhentäminen. Oikeudelliset määräajat ovat niitä, jotka tuomioistuin asettaa asioiden

käsittelyn aikana. Ne koskevat muun muassa asianosaisten paikalletuloa, todistajien kuulemista ja todisteiden eli asiakirjojen ja asiantuntijoiden raporttien hallinnointia. Tavanomaiset määräajat ovat niitä, jotka asianosaiset voivat vahvistaa riita-asioita koskevien tuomioiden antamisen aikana, eivätkä ne edellytä tuomioistuimen hyväksyntää.

Tyypin mukaan menettelyn määräajat ovat pakottavia (ehdottomia) tai kieltäviä (lykkäviä). Pakottavia ovat määräajat, joiden kuluessa tietty prosessitoimi on toteutettava (esimerkiksi määräajat muutoksenhaun tekemiselle), ja kieltäviä määräajat, joiden kuluessa ei lain mukaan saa toteuttaa mitään prosessitoimia.

Toinen kriteeri määräaikaisten luokittelulle liittyy seuraamukseen, jota sovelletaan, jos määräaikoja ei noudateta. Siltä osin määräajat voivat olla ehdottomia tai suhteellisia. Jos ehdottomia määräaikoja ei noudateta, ne vaikuttavat lopulta prosessitoimien pätevyYTEEN. Suhteellisten määräaikaisten noudattamatta jättäminen ei puolestaan välttämättä johda prosessitoimien mitätöintiin, mutta voi käynnistää kurinpitotoimien tai taloudellisten seuraamusten soveltamisen syyllisiin osapuoliin (päätöksen määräaika, valmistelun määräaika jne.).

Määräaikaisten kesto voi olla tunteja, päiviä, viikkoja, kuukausia ja vuosia. Myös tästä luokituksesta säädetään siviiliprosessilain 181 §:ssä. Lisäksi on tiettyjä tapauksia, joissa laissa ei säädetä erityisesti tietyn tyyppisestä määräajasta (tunti, päivä jne.), vaan viimeisestä ajankohdasta prosessitoimen toteuttamiselle (esimerkiksi kun kyse on täytäntöönpanon vastustamisesta, joka voidaan tehdä viimeiseen täytäntöönpanotoimenpiteeseen asti). Laissa voidaan myös esittää säännöksiä siitä, että toimi olisi toteutettava ”viipymättä” tai ”mahdollisimman pian” tai ”kiireellisesti”.

2 Luettelo päivistä, jotka eivät ole 3. kesäkuuta 1971 annetussa asetuksessa (ETY, EURATOM) N:o 1182/71 tarkoitettuja työpäiviä

Romanian lainsäädännön mukaan vapaapäiviä ovat kaikki lauantait ja sunnuntait, ja niiden lisäksi kansalliset vapaapäivät (kansallispäivä – 1. joulukuuta, työn päivä – 1. toukokuuta) ja merkittävät uskonnolliset juhlapäivät (joulu – 25. ja 26. joulukuuta, pääsiäinen – kaksi päivää ja helluntai – yksi päivä kalenterin mukaan vaihtuen, Neitsyt Marian taivaaseenastumisen päivä – 15. elokuuta, pyhän Andreaan päivä – 30. marraskuuta), sekä uusivuosi – 1. ja 2. tammikuuta.

3 Mitä yleisiä sääntöjä sovelletaan erilaisten siviilimenettelyjen määräaikoihin?

Määräaikoihin sovellettavat säännöt esitetään siviiliprosessilain 180–186 §:ssä.

4 Kun teko tai virallinen toimi on suoritettava tietyn ajanjakson aikana, milloin ajanjakso alkaa?

Kullakin määräajalla on alkamis- ja päättymisaika sekä näiden välissä oleva kesto.

Alkamisajasta säädetään siviiliprosessilain 184 §:n 1 momentissa, että määräajat alkavat päivästä, jona prosessitoimet annetaan tiedoksi, ellei laissa toisin säädetä.

On kuitenkin myös asioita, joissa määräaikaisten alkamisajankohdaksi asetettu prosessitoimen tiedoksiantaminen voidaan korvata vastaavilla prosessitoimilla (yhdenvertaiset asiat). Siinä tapauksessa määräajan käynnistävä prosessitoimen tiedoksiantaminen korvataan joissakin tapauksissa muilla menettelyillä, jotka aloittavat määräajan kulumisen (esimerkiksi pyyntö antaa prosessitoimet tiedoksi vastapuolelle, muutoksenhaun tekeminen tai toimeenpanomääräyksen tiedoksi antaminen).

Yleisestä säännöstä poiketen on myös asioita, joissa määräajat alkavat muista ajankohdista kuin tiedoksi antamisesta. Ne voivat alkaa tuomiosta (määräajan päättymisen toteaminen, tuomion täydentäminen), todisteiden tunnustamisesta (pyydettyjen määrien tai todistajaluettelon toimittaminen viiden päivän kuluessa) tai tiettyjen asiakirjojen julkaisemisesta (kiinteistön myynnistä ilmoittaminen viiden päivän kuluessa).

Päättymisajalla tarkoitetaan ajankohtaa, jolloin määräajan vaikutus saavutetaan. Se on ajankohta, jona joko loppuu mahdollisuus toteuttaa menettely, jota varten määräaika on asetettu (pakottaville määräajoille), tai ajankohta, jona oikeus toteuttaa tiettyjä prosessitoimia alkaa (kieltäville määräajoille).

5 Voiko määräajan kulumisen aloittavaan hetkeen vaikuttaa tai sitä muuttaa se tapa, jolla asiakirjat lähetetään tai annetaan tiedoksi (henkilökohtaisesti haastemiehen välityksellä tai postitse)?

Määräajat kuluvat aloitus- ja päättymisajankohdan välillä periaatteessa keskeytyksettä ilman mahdollisuutta keskeyttämiseen tai lykkäämiseen. Asianosaisen tahdosta riippumattomista olosuhteista johtuva syy – johon viitataan siviiliprosessilain 186 §:ssä – on kuitenkin peruste menettelyn määräaikaisten keskeyttämiseen. Muitakin erityisiä keskeyttämisen oikeuttavia olosuhteita on (esimerkiksi muutoksenhaun määräajan keskeyttäminen – siviiliprosessilain 469 §). Laissa kuitenkin säädetään, että menettelyn määräaika voidaan myös lykätä (kuten vanhentumisaikaa koskevassa tapauksessa – siviiliprosessilain 418 §). Jos määräaika keskeytetään siviiliprosessilain 186 §:n nojalla, esteen loppumisen jälkeen 15 päivän vakiomääräaika alkaa kulua riippumatta keskeytyksen kestosta. Lykkäyksessä määräaika jatkaa kulumista ajankohdasta, jossa lykkääminen on pysähtynyt, ja siihen lisätään myös ennen määräajan lykkäämistä kulunut aika.

Siviiliprosessilain 183 §:n mukaan oikeudenkäyntiasiakirja, joka on toimitettu lakisääteisessä määräajassa postitoimistoon tai lähettipalveluun tai erityiseen viestintäpalveluun toimitettuna kirjattuna kirjeenä, katsotaan toimitetun määräajassa. Myös asiakirjan, jonka asianosainen osapuoli on toimittanut lakisääteisessä määräajassa sotilasyksikköön tai sen paikan hallintoyksikköön, jossa kyseinen osapuoli on vangittuna, katsotaan noudattavan määräaikaa. Postitoimiston kuitti ja mahdollinen lähettipalvelun, erityisen viestintäpalvelun, sotilasyksikön tai hallintotoimiston antama kirjaamiskuitti tai tosite toimitetusta asiakirjasta on todiste päivämäärästä, jona asianosainen osapuoli on aloittanut toimen.

6 Kun määräajan kuluminen alkaa jostakin tapahtumasta, lasketaanko määräaikaan mukaan päivä, jona tapahtuma ilmenee?

siviiliprosessilain 181 §:n mukaan päivissä ilmaistut määräajat lasketaan siten, että päivää, jona aika alkaa kulua – *dies a quo* – tai päivää, jona se päättyy – *dies ad quem* – ei oteta huomioon. Sovellettavat säännöt määritetään aloitusajankohdan yhteydessä, kuten kohdassa 4 esitetään.

Päivissä ilmaistut määräajat lasketaan aina kokonaisina päivinä, mutta asiakirja voidaan toimittaa vain tuomioistuimen yksikköjen työaikana. Tämä epäkohta voidaan kuitenkin välttää lähettämällä menettelyasiakirja postitse, sillä postista ilmoitetaan virallisesti päivämäärä ja tosiasiallinen toimitustapa vastaanottajalle. Katso myös vastaus kysymykseen 4.

7 Kun määräaika on ilmaistu päivissä, tarkoittaako ilmoitettu päivien lukumäärä kalenteripäiviä vai työpäiviä?

Jos henkilön on toteutettava toimia tai hänelle toimitetaan asiakirja tiedoksi maanantaina 4. huhtikuuta 2005, ja häntä pyydetään antamaan vastaus 14 päivän kuluessa tiedoksi antamisesta, tarkoittaako se, että kyseisen henkilön on vastattava ennen

i. maanantaita 18. huhtikuuta (kalenteripäiviä) vai

ii. perjantaita 22. huhtikuuta (työpäiviä)?

Oikea vastaus on, että määräaika lasketaan kalenteripäivinä. Kyseisen henkilön on toteutettava toimia viimeistään 18. huhtikuuta.

8 Entä jos määräaika on ilmaistu viikoissa, kuukausissa tai vuosissa?

Siviiliprosessilain 182 §:n mukaisesti vuosissa, kuukausissa tai viikoissa ilmaistut määräajat päättyvät aloituspäivää vastaavan päivän lopussa.

Määräajan, joka alkaa kuukauden 29., 30. tai 31. päivänä ja päättyy kuukautena, jossa ei ole tällaista päivää, katsotaan päättyvän vastaavaa päivää edeltävänä päivänä.

Määräaikaa, joka päättyy lakisääteisenä vapaapäivänä tai kun tiedoksiantoa on lykätty, jatketaan seuraavan työpäivän loppuun.

9 Milloin viikoissa, kuukausissa tai vuosissa ilmaistu määräaika päättyy?

Viikoissa, kuukausissa tai vuosissa ilmaistu määräaika päättyy vastaavana päivänä viimeisellä viikolla tai viimeisenä kuukautena tai vuotena. Jos viimeisessä kuukaudessa ei ole päivää, joka vastaa määräajan alkamispäivää, määräaika päättyy kyseisen kuukauden viimeisenä päivänä. Kun määräajan viimeinen päivä on vapaapäivä, määräaikaa jatketaan seuraavaan työpäivään.

10 Jos määräaika päättyy lauantaina, sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, pidennetäänkö sitä seuraavaan työpäivään?

Kyllä. Kun määräajan viimeinen päivä on muu kuin työpäivä, määräaikaa jatketaan seuraavaan työpäivään.

11 Onko olemassa tilanteita, joissa määräaikaa pidennetään? Millä edellytyksillä määräaikaan voi saada pidennyksen?

Siviiliprosessilain 184 §:ssä määritetään, että menettelyn määräaika keskeytetään ja uusi määräaika alkaa kulua uuden tiedoksiantamisen päivästä seuraavissa tapauksissa:

- kun jompikumpi osapuolista on menehtynyt, uusi asiakirja annetaan tiedoksi menehtyneen osapuolen viimeiseen asuinpaikkaan perillisille ilmoittamatta kunkin perillisen nimeä ja asemaa.
- kun jommankumman osapuolen edustaja on menehtynyt, uusi asiakirja annetaan tiedoksi asianomaiselle osapuolelle.

Menettelyn määräaika ei ala kulua. Jos se on alkanut kulua aiemmin, se keskeytetään sen osapuolen osalta, jolla ei ole oikeustoimikelpoisuutta tai jonka oikeustoimikelpoisuus on rajoitettu, siihen asti, että kyseiselle osapuolelle on tarvittaessa nimetty edustaja tai avustaja.

12 Mitä määräaikaa sovelletaan muutoksenhakuun?

Eri oikeusaloille on vahvistettu erityisiä määräaikoja. Siviiliprosessilaissa muutoksenhaun (*apel*) ja toisen muutoksenhaun (*recurs*) yleiset määräajat ovat 30 päivää. Tietyissä tapauksissa (erityismenettelyt), esimerkiksi presidentin määräyksen osalta, muutoksenhaun määräaika on viisi päivää, mikä on lyhyempi kuin muutoksenhaun esittämisen määräaika yleislainsäädännössä.

13 Voivatko tuomioistuimet muuttaa määräaika, erityisesti paikalletulolle asetettua määräaika, tai asettaa erityisen määräpäivän paikalletuloa varten?

Vastaus on kyllä. Tietyissä poikkeustapauksissa tuomari voi lain nojalla joko pidentää määräaika (esimerkiksi viisi päivää siviiliprosessilain 469 §:n mukaisesti muutoksenhaussa ja 490 §:n mukaisesti toisessa muutoksenhaussa) tai lyhentää sitä (esimerkiksi siviiliprosessilain 159 §:n nojalla haasteen tiedoksiantamisen yhteydessä viisi päivää ennen käsittelypäivää).

14 Jos sellainen asiakirja, joka on osoitettu asuinpaikkansa vuoksi määräajan pidennykseen oikeutetulle asianosaiselle, annetaan tiedoksi hänelle sellaisessa paikassa, jossa asuvilla ei ole oikeutta määräajan pidennykseen, menettääkö kyseinen asianosainen oikeutensa määräajan pidennykseen?

Siviiliprosessilain 1 087 §:n pykälän nojalla tuomioistuin soveltaa kansainvälisissä siviilimenettelyissä Romanian prosessilakia, ellei nimenomaisesti toisin määrätä. Katso myös vastaus kysymyksiin 5, 11 ja 16.

15 Mitä seuraamuksia aiheutuu, jos määräaikoja ei noudateta?

Kuten edellä on todettu, ehdottoman määräajan noudattamatta jättäminen vaikuttaa lopulta menettelyn pätevyYTEEN. Suhteellisten määräaikojen noudattamatta jättäminen ei puolestaan välttämättä johda prosessitoimien mitätöintiin, mutta voi käynnistää kurinpitotoimien tai taloudellisten seuraamusten soveltamisen syyllisiin osapuoliin (päätöksen määräaika, valmistelun määräaika jne.).

Menettelyn määräaikojen noudattamatta jättäminen johtaa todennäköisesti useiden seuraamusten soveltamiseen seuraavasti:

- prosessitoimen mitätöinti
- prosessitoimen toteuttamiseen annetun määräajan kumoaminen
- tuomioistuimelle esitetyn hakemuksen voimassaolon päättyminen
- pakkotäytäntöönpanoa koskevan oikeuden vanhentumisajan päättyminen
- taloudelliset seuraamukset
- kurinpitotoimet
- velvollisuus toteuttaa uudelleen tai muuttaa toimi, joka on toteutettu noudattamatta lakisääteisiä muotovaatimuksia
- velvollisuus myöntää korvausta osapuolelle, jolle on koitunut vahinkoa menettelyn muotovaatimusten rikkomisesta.

Siviiliprosessilain 185 §:ssä säädetään, että kun menettelyllistä oikeutta on käytettävä tietyssä määräajassa, tämän veloitteen noudattamatta jättäminen käynnistää oikeuden menettämisen, ellei laissa toisin säädetä. Prosessitoimi, joka toteutetaan määräajan päättymisen jälkeen, on mitätön. Jos laissa säädetään prosessitoimen keskeytymisestä määräajassa, prosessitoimi, joka on toteutettu ennen määräajan päättymistä, voidaan mitätöidä asianosaisen osapuolen pyynnöstä.

16 Jos määräaika ylitetään, mitä oikeuskeinoja niitä noudattamatta jättäneillä asianosaisilla on käytettävissään?

Siviiliprosessilain 186 §:ssä todetaan, että asianosaiselle, joka on ylittänyt menettelyn määräajan, annetaan uusi määräaika edellyttäen, että asianosainen todistaa, että viive johtuu asianmukaisesti perustellusta syystä. Asianosainen toteuttaa prosessitoimen enintään 15 päivän kuluessa siitä päivästä, jona keskeytys on päättynyt, ja pyytää samalla uutta määräaika. Jos osapuoli tekee muutoksenhaun, määräaika on sama kuin muutoksenhakua varten vahvistettu määräaika. Pynnön uudesta määräajasta käsittelee tuomioistuin, jolla on toimivalta käsitellä määräajassa käyttämättä jäänyttä oikeutta koskeva pyyntö. Kun osapuoli on syyllinen, oikeussuojakeinoja ei ole saatavilla.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt. Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.